ИЗПИТНА ПРОГРАМА ЗА ЗРЕЛОСТЕН / СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ

11. КЛАС – ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

МОДУЛ 2: ГЕОПОЛИТИЧЕСКА И ОБЩЕСТВЕНА КУЛТУРА

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ И АНОТАЦИЯ

Настоящата изпитна програма е разработена в съответствие с държавните образователни стандарти за профилирана подготовка по география и икономика в 11. клас. Модул 2 „Геополитическа и обществена култура“ има за цел да изгради у учениците систематизирани знания за политическата организация на света, съвременните геополитически процеси, демографските и урбанизационните трансформации, както и умения за критичен анализ на международни конфликти и глобални проблеми.

II. РАЗПИСАНО УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

- **Политическа география и геополитика** – същност, обхват и историческо развитие на политическата география; геополитически фактори, структури и ядра на влияние в глобалния свят.
- **Геополитически и икономически концепции за развитие на обществото** – еволюция на концепциите за държавно и икономическо развитие; геополитика и връзката ѝ с международните пазари и икономическия растеж.
- **Електорална география** – пространствени аспекти на изборните процеси, географски модели на гласуване, фактори за формиране на политическа ориентация и регионално поведение на избирателите.
- **Демографски процеси, проблеми и демографска политика** – естествено и механично движение на населението в света; застаряване, миграционни кризи и съвременни модели за демографско регулиране.
- **Селища, урбанизация и урбанизационни процеси** – еволюция и класификация на селищните системи; съвременни фази на урбанизация (субурбанизация, псевдоурбанизация), мегаполиси и глобални градове.
- **Съвременна политическа и икономическа организация на регионите в света** – геополитическо деление; международни организации (ООН, НАТО, СТО) и регионални интеграционни общности (ЕС, НАФТА, АСЕАН).
- **Типология и класификация на страните в света** – критерии и количествени показатели за икономическо и социално развитие (БВП, Индекс на човешкото развитие - ИЧР); типове страни (развити, развиващи се, страни в преход).

- **Международни проблеми и регионални геополитически конфликти** – същност, класификация и географско разпределение на горещите точки по света; етнорелигиозни, териториални и ресурсни конфликти и начини за тяхното мирно разрешаване.

III. ФОРМАТ И СТРУКТУРА НА ИЗПИТА

Изпитът се провежда в писмена форма с обща продължителност от **90 минути**. Общият максимален брой точки е **50 точки**. Изпитният вариант е структуриран в три основни компонента:

- **Компонент 1: Тестова част (20 точки).** Включва 20 въпроса (затворени въпроси с избор на отговор и отворени въпроси за кратки свободни отговори). Носи общо 20 точки (по 1 точка на въпрос).
- **Компонент 2: Практически задачи за анализ на географска информация (15 точки).** Състои се от 3 задачи, изискващи работа с геополитически карти, статистически таблици или графики (например анализ на ИЧР или демографски пирамиди). Носи общо 15 точки (по 5 точки на задача).
- **Компонент 3: Казус / Ситуационен анализ (15 точки).** Анализ на реален съвременен казус (регионален конфликт, миграционна криза или демографски проблем). Изисква разгърнат писмен отговор с аргументация и предлагане на решения. Носи 15 точки.

IV. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Ниво на компетентност (Таксономия на Блум)	Очаквани резултати и умения	Макс. точки
Знание и разбиране (Възпроизвеждане)	Правилно дефиниране на основни геополитически, демографски и урбанизационни термини; разпознаване на обекти по карта.	20
Прилагане на знания (Позната ситуация)	Разчитане и правилно интерпретиране на данни от демографски таблици, графики и картосхеми на интеграционни общности.	10
Анализ и синтез (Нова ситуация)	Извличане на взаимовръзки между геополитически фактори и възникването на регионални конфликти или миграционни процеси.	10

Оценка и критично мислене (Формулиране на решения)	Аргументирано коментиране на казуси, изразяване на лична позиция и предлагане на логични стратегии за разрешаване на кризи.	10

V. СКАЛА ЗА СКАЛИРАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ

Процентен интервал	Брой точки (от 50)	Оценка по шестобалната система
0% – 49%	0 – 24 точки	**Слаб (2.00)**
50% – 62%	25 – 31 точки	**Среден (3.00)**
63% – 76%	32 – 38 точки	**Добър (4.00)**
77% – 89%	39 – 44 точки	**Много добър (5.00)**
90% – 100%	45 – 50 точки	**Отличен (6.00)**

VI. ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА ЗА ИЗПИТА

1. Дерменджиева, Ст., П. Стоянов, А. Дерменджиев, П. Събева, Н. Попов. География и икономика за 11. клас. Профилирана подготовка. Модул 2: Геополитическа и обществена култура. Издателство „Просвета“, София.

2. Програма за развитие на ООН (UNDP) – Ежегодни глобални доклади за Индекса на човешкото развитие (ИЧР).

3. Статистическа дивизия на ООН (UN Statistics Division) – Демографски бази данни и изследвания на урбанизацията.

4. Официален информационен портал на Европейския съюз – Документи за регионална интеграция и електорални политики.